

УДК [811.111+811.161.2]’25’42

DOI: [https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20\(1\).2021.236100](https://doi.org/10.32589/2311-0821.24%20(1).2021.236100)

К.П. Никитченко

Київський національний лінгвістичний університет, Україна

e-mail: kateryna.nykytchenko@knlu.edu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-4938-5290>

ОСОБЛИВОСТІ РЕДАГУВАННЯ ПЕРЕКЛАДІВ ТЕКСТІВ АКАДЕМІЧНОГО І НАУКОВОГО РІЗНОВИДІВ ІНСТИТУЦІЙНОГО ДИСКУРСУ

Abstract

The article outlines different approaches to the study of editing and identifies the main directions of research in the field of editology. Given the current tendencies in linguistics, the proposed article focuses on revealing the revision peculiarities of the translations of texts of institutional discourse, namely its academic and scientific varieties. The choice of research material has been stipulated by a number of reasons: firstly, by the lack of scientific publications determining the specifics of revising texts of different types of discourses, and secondly, by the fact that academic and scientific types of institutional discourse are direct areas of communication and educational activities of students translators, hence understanding the characteristic features and difficulties in translation and revision will help improve the quality of training of future translation professionals. The notions of academic and scientific types of institutional discourses were differentiated and their genre diversity was described. Using the data from the revision theory enabled us to identify four groups of parameters that help assess the quality of the translation of the text of academic and scientific discourses from English to Ukrainian and from Ukrainian to English: these parameters are "problems of meaning", "problems of content", "problems of language and style" and "problems of physical representation of the text". In the investigation, typical errors were analysed by comparing the text of the original and its translation and, as a result, their taxonomy was created according to these revision parameters. Thus, the set of errors on different structural levels of the language system specific to Ukrainian translators was identified, especially those mistakes which arise as a result of language interference.

Keywords: revision, revision parameters, translation norm, academic discourse, scientific discourse, institutional discourse.

Анотація

У статті окреслено різні підходи до вивчення проблеми редагування та визначено магістральні напрями дослідження в галузі едитології. З огляду на сучасні тенденції в лінгвістиці, основну увагу розвідки зосереджено на розкритті особливостей редагування перекладів текстів інституційного дискурсу, а саме його академічного та наукового різновидів. Вибір матеріалу дослідження зумовлений кількома причинами: по-перше, відсутністю наукових публікацій щодо визначення специфіки редагування текстів різних типів дискурсів, по-друге, академічний та науковий підвиди інституційного дискурсу є безпосередніми сферами комунікації та здійснення освітньої діяльності студентів-перекладачів, тому розуміння характерних рис і труднощів при перекладі та коректурі сприятиме покращенню якості підготовки майбутніх фахівців у галузі перекладу. Розмежовано поняття академічний і науковий типи інституційних дискурсів та описано їхнє жанрове різноманіття. Залучення даних теорії редагування дозволило виділити чотири групи параметрів, які допомагають оцінити якість виконаного перекладу тексту саме академічного та наукового дискурсів як з англійської мови на українську, так і з української на англійську: це параметри "проблеми передачі сенсу / значення", "проблеми змісту", "проблеми мови і стилю" та "проблеми фізичного представлення тексту". У ході розвідки було проведено аналіз типових помилок шляхом зіставлення тексту оригіналу та його перекладу і встановлено їхню таксономію відповідно до параметра редагування. Визначено низку специфічних для українськомовного перекладача хиб на різних мовних рівнях, що виникають у результаті мовної інтерференції.

Ключові слова: редагування, параметри редагування, норма перекладу, академічний дискурс, науковий дискурс, інституційний дискурс.

Вступ

Дедалі більше поширення нехудожніх перекладів у сучасній світовій спільноті та зростання попиту на письмовий переклад загалом дозволяє говорити про особливу значущість у цьому контексті редагування перекладеного тексту та приведення його у відповідність до нормативних вимог. Незалежно від кваліфікації та досвіду будь-яка людина може допустити помилку, тому професійне вичитування тексту перекладу, звірення вихідного документа з оригіналом та виправлення помилок, одруків і неточностей є обов'язковим завершальним етапом роботи з текстом перекладу. Із цієї причини до редагування та коректури здебільшого залучаються носії мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Наукові розвідки в галузі редагування перекладу є відносно новими для сучасної лінгвістики, як і сама наука едитологія. Переважна більшість академічних праць із питань редагування висвітлює загальні теоретичні засади з проблематики редагування. Так, наприклад, А.Л. Якобсен (Jakobsen, 2019) розглядає співвідношення перекладу, редагування та постредагування і намагається розмежувати ці поняття; З.В. Партико (2020) розкрив сутність редагування та звернув увагу на методи та загальні норми редагування. Значне місце серед наукових доробків посідають праці, присвячені вивченню лише окремих аспектів редагування, зокрема, Х. Лі (Lee, 2006) обґрунтував поняття "параметри редагування" та розробив їхню детальну класифікацію. Дж. Скоккера (Scocchera, 2015) докладно визначає термінологічний апарат та наголошує на доцільності використання комп'ютерних технологій для спільного редагування. Не менш вагомими є дослідження методу редагування для забезпечення якості перекладу та оцінки якості, що належать С. Парра-Гальяно (Parra-Galiano, 2016).

Ще один тип наукових публікацій із проблематики стосується навчання редагуванню та формуванню професійної компетентності редактора як складника перекладацької компетентності. І. Роберт та ін. (Robert et al., 2018) описують результати експериментального дослідження щодо ефективності курсів редагування та коректури.

Аналіз наявних академічних розвідок засвідчує, що комплексного дослідження редагування перекладів не було проведено ані українськими, ані іноземними вченими, хоча спроби поєднати доволі різновекторні дослідження з теми зроблені М. Копонен та ін. (Koronen et al., 2021). Не висвітлюють наукові праці і особливостей редагування перекладів текстів різних типів дискурсів, що є стратегічним аспектом, адже адекватність та еквівалентність у перекладі може бути досягнута лише за умови врахування професійної спрямованості тексту, оскільки текст є формою безпосередньої реалізації мовленнєво-професійної діяльності.

З огляду на сказане редагування готових перекладів текстів різних дискурсів залишається й досі не вивченим та потребує характеристики, що і визначає **актуальність** пропонованого дослідження.

Вибір інституційного дискурсу як об'єкта цього дослідження зумовлений загальним спрямуванням сучасних лінгвістичних студій на дослідження соціолінгвістичних, антропоцентричних та лінгвокогнітивних аспектів дискурсу. Інституційний дискурс визначають як "конвенціональну, культурно обумовлену, нормативну" взаємодію учасників суспільно-інституційної комунікації, що зводиться до стереотипних зразків вербальної поведінки, що склалися в суспільстві стосовно усталених сфер спілкування (Гохман, 2018, с. 39). Цей тип дискурсу, в іншій термінології – статусно-орієнтований дискурс, налічує низку жанрів, передусім медійний, рекламний, юридичний, адміністративний, політичний та ін. Для нашого дослідження особливий інтерес становлять тексти академічного і наукового підвидів інституційного дискурсу, ядром яких виступає комунікативна взаємодія учасників академічної та наукової спільноти відповідно, до лав якої входять студенти-перекладачі.

Формулювання мети статті та її завдань

Мета розвідки полягає у визначенні особливостей редагування перекладів текстів інституційного дискурсу, зокрема, академічного та наукового різновидів, та типових помилок у цих перекладах. Зазначена мета обумовлює розв'язання таких **завдань**: зробити огляд сучасних досліджень у галузі едитології; проаналізувати особливості редагування перекладів текстів інституційного дискурсу та визначити ключові аломорфні риси редагування текстів цього дискурсу; зіставити тексти оригіналу та перекладу задля окреслення інваріантних помилок у перекладах текстів академічного та наукового інституційного дискурсу.

Методи дослідження

У роботі використано загальнонаукові методи індукції, аналізу та синтезу, за допомогою яких узагальнено теоретичні передумови вивчення редагування, та спеціальні лінгвістичні методи, а саме: описовий метод для інтерпретації певних мовних фактів та явищ; порівняльно-перекладознавчий аналіз застосовано для зіставлення оригінальних текстів англійською мовою з текстами-перекладами українською мовою та навпаки для визначення інваріантних помилок при перекладі текстів академічного і наукового підвидів інституційного дискурсу; залучено метод інформаційного пошуку.

Виклад основного матеріалу дослідження

Перед опублікуванням перекладу для забезпечення якості лінгвістичного продукту має спершу здійснюватися його редагування та приведення у відповідність чинним нормам. Традиційно під редагуванням розуміють процес внесення різного роду правок у текст як результат звірки з текстом оригіналу, проте, на нашу думку, основна мета редагування полягає, окрім виправлення помилок, у проведенні глибокого аналізу тексту (Тимошик, 2019, с. 222). Таке "нове" прочитання тексту може проводитися самим автором (саморедагування) у формі роботи над помилками та іншою особою, яка не є автором, що є більш ефективним.

Перелік тих проблем, які можуть виникнути при перекладі текстів інституційного дискурсу, може видатися занадто довгим, проте ми, услід за Б. Моссоп (Mossop, 2019), зробимо спробу звести їх до чотирьох груп, які слугуватимуть тими параметрами, якими можуть послуговуватися як перекладачі, так і редактори: передача сенсу / значення, зміст, мова і стиль та фізичне представлення тексту.

Редагування і переклад текстів академічного та наукового дискурсів здебільшого викликає неабиякі труднощі, що пояснюється як специфікою інституційного дискурсу (він є клішованим різновидом комунікації, що відбувається відповідно до норм певного соціального інституту), так і надмірною термінологізацією та синтаксичною ускладненістю текстів. За таких умов володіння дискурсивними формулами та розуміння специфіки перекладу цих текстів могло б заповнити цю прогалину та покращити якість підготовки фахівців із надання перекладацьких послуг.

Проаналізувавши переклади текстів академічного (тексти підручників і посібників, навчальних довідників, конспектів лекцій, тексти презентацій PowerPoint) і наукового (тексти наукових статей, монографій, дисертацій, анотацій, рецензій, тези доповідей на конференціях) дискурсів, кардинальних відмінностей між типами допущених помилок у перелічених жанрах не було помічено. Відповідно це дало підстави визначити єдину градацію помилок, яка є доміантною для цих підвидів інституційного дискурсу. Водночас ми не зводимо ці два типи до одного поняття "науково-академічний дискурс", адже наявний набір характеристик, що визначає їхню самостійність (мета, завдання, цінності, стратегії учасників комунікації та жанрова таксономія) (Щербина, 2018, с. 70). Так, академічний дискурс вирізняється комунікацією в межах навчального закладу "в комплексі різних видів діяльності: навчання, поширення ідей, формування знань за допомогою мови" (Hyland, 2009, p. 25), тоді як науковий дискурс змінює свій вектор дослідження на доведення істинності наукового знання та адресований спеціалістам.

Аналізований матеріал дає змогу виокремити такі головні параметри перевірки перекладених текстів академічного та наукового інституційного дискурсу:

1) **проблеми передачі сенсу / значення**

Серед цієї групи помилок виділено некоректне передавання смислу, відсутність точності й повноти. Так, показником **ясності** мовного вислову та перекладу в цілому є його читабельність та легкість сприймання. Насамперед важливим у побудові текстів, особливо для представників академічної та наукової спільноти, які прагнуть до максимальної точності, є правильна інтерпретація термінології та коректність. У цьому зв'язку О. Бондаренко (2018, с. 48) наводить підстави, за яких можна вважати, що **точність** у тексті відсутня: текстові смисли тлумачаться неправильно, технічні / наукові поняття та терміни не зрозумілі, стрижневі елементи випущено (чи не перекладено) або, навпаки, додані зайві деталі.

Звернемося до аналізу конкретних дискурсивних фрагментів, у яких при перекладі втрачена смислова домінанта та **читабельність**: так, хибний переклад і відсутність узгодження в реченні вносять двозначність та нечіткість до повідомлення порівняно з текстом оригіналу: *The conference, though heavily Polish in attendance, is officially trilingual (English and Russian materials are available everywhere), and even more multilingual in its attendees* (Krynica, 2013, p. 1) – *Конференція, хоча у великій мірі польська при виконанні службових обов'язків, офіційно тримовна (англійські і російські матеріали доступні скрізь) і ще більш багатомовними в його відвідувачах*.

Наступний приклад, що також стосується проблеми передачі сенсу, засвідчує відсутність точності, адже в мові оригіналу перелічені різні мовні сім'ї: *Among the 23 languages are members of the Romance, Germanic, Slavic, Finno-Ugric, Baltic, Celtic and even Semitic families* (Krynica, 2013, p. 1), тимчасом як в українському варіанті замість терміна "германська мовна група" вживається "німецька сім'я мов" – термін, якого не існує: *Серед 23 мов є члени романських, німецьких, слов'янських, угро-фінських, Балтійських, кельтських і навіть семітських сімей*.

Спостерігаємо також і випадки неправильного перекладу української термінології англійською мовою: *лінгвокогнітивний* помилково перекладено як *linguocognitive* замість *cognitive*, зворот на видатковій накладній частково транслітерований, частково опущений: *on Naklandaya*, хоча в англійській мові існує термін *sales invoice*. Труднощі при перекладі виникають і з терміном *секція* (на конференції) – англійською *panel*, тимчасом як *зустріч, заняття* відповідає слову *session* в англійській. Серед поширених помилок, які допускаються при перекладі термінів англійської мови, є *angina*, що має відтворюватися в перекладі як *стенокардія*, а не *ангіна*.

Окрім того, для академічного та наукового дискурсів неприпустимою є відсутність послідовності використання термінів: наприклад, лінгвістичний термін *словотвірне гніздо* має точний відповідник в англійській мові – *derivational cluster*, що є кодифікований і нормативно правильніший варіант, ніж *derivational family of words*, тому помилково взаємозамінювати ці терміни або вживати останній як магістральний.

Коректна передача смислу забезпечується використанням **логічного наголосу**, а його відсутність приводить до нечіткості інформативного повідомлення в перекладі. Зокрема, прийом перестановки слів у реченні чи введення слів *same, якраз, досить, і, цілком* і т.д. допоможуть вказати на логічно виділену частину речення. Спостерігаємо випадок, коли при відтворенні англійського речення *Renner [...] suggests that in the light of a large number of conflicting views on the nature of lexical blends, a prototype approach to their categorisation could be undertaken* (Konieczna, 2020, p. 54) ясність і чіткість змісту порушується: *Реннер [...] припускає, що з огляду на велику кількість суперечливих поглядів на природу лексичних контамінацій, можна застосувати прототипний підхід до їх класифікації*. У разі необхідності, якщо зміна порядку слів та використання логічного наголосу виявляться недостатніми, можливе залучення графічного виділення, а саме можна вдатися до додавання діакритичного знаку наголосу, знаку оклику, тире чи використання інших шрифтів.

2) проблеми змісту

Іншим параметром, яким ми керуємося при редагуванні тексту перекладу, є адекватність відтворення змісту. Це передусім усунення протиріч у логіці викладу матеріалу та перевірка вихідного тексту на переінакшення фактів.

Серед **логічних помилок** виявлено такі: порушення причинно-наслідкового зв'язку, двозначність, нелогічний виклад, нелогічний контраст чи порівняння, підміна понять, звуження чи розширення понять / концептів.

Так, у наведеному нижче фрагменті завдання з навчальних матеріалів у результаті неправильної інтерпретації тексту оригіналу та незнання граматичної структури англійської мови *Who ever thought we'd end up carrying phones in our pockets that have also double as our personal digital assistants?!* (Beare, 2017, p. 1) у вихідному тексті логічна послідовність порушується, що супроводжується двозначністю: *Хто тільки міг уявити, що ми зрештою носитимемо телефони в кишенях, які вдвічі більше, ніж наші особисті цифрові помічники?!*

Ще одним прикладом нелогічного викладу думки є переклад англійського словосполучення *glass collection point* українською фразою *приймальний пункт з прийому склотари*. Як бачимо, логічні помилки часто супроводжуються плеоназмом.

Редагування перекладів указує на те, що, на відміну від перекладів з англійської мови, у перекладах з української мови більш поширеною логічною помилкою є підміна понять: так, у перекладі речення *Вчені вивчають історію, щоб людство могло здобути уроки з минулого – Scientists study history so that humanity can learn from the past* допущена логічна помилка, адже терміном *scientist* в англійській мові називають експерта в точних або соціальних науках, а в наведеному контексті слово вживається в ширшому значенні – такий фахівець в англійській мові іменується терміном *scholar*.

Серед **фактичних помилок** фіксуємо некоректну для цільової країни передачу дат, власних назв, топонімів, систем вимірювання, спотворення історичних, політичних фактів і загальновідомих істин, культурних реалій тощо. Крім того, до цієї групи також можна віднести порушення норм цитування, посилання на зовсім інше джерело, про яке не йдеться в тексті; некоректні підписи до графіків і таблиць.

Речення *Talent has always been transmitted directly from master to pupil* некоректно перекладено українською як *Талант передається генетично – від вчителя до учня*. Наведений приклад демонструє невдалий вибір синонімічного слова, що не тільки спотворює зміст повідомлення, а й спричинює помилки із фактами.

Фактичні помилки простежуються і в перекладах англійською мовою: наприклад, фраза *Консультавання надається з четверга по п'ятницю...* відтворена некоректно: має місце спотворення факту шляхом підміни дня тижня *Counseling is provided from Tuesday to Friday...*

3) проблеми мови і стилю

Значну частину вибірки становлять мовні помилки різних рівнів мови (лексичні, граматичні) та стилістичні.

Особливістю жанрово-стилістичного аспекту редагування текстів академічного та наукового дискурсів виступає пошук таких помилок, що порушують стиль викладу матеріалу. Так, у досліджуваних типах дискурсу, яким притаманна точність і лаконічність висловлювання, емоційно-експресивної лексики здебільшого немає: тому недоречно використовувати подібну лексику в перекладі з англійської мови: *Although the use of computational methods in dictionary compilation would speed up the compilation process tremendously [...], surprisingly few are efforts for automating the process* (Hurskainen, 2008, p. 2) – *Дивовижно, але майже не було зроблено спроб автоматизації процесу компіляції словників, хоча б використання обчислювальних методів прискорило б цей процес*. У запропонованому перекладі некоректно не тільки використано прислівник з емоційним забарвленням, але й лексико-граматичні трансформації, які не сприяють чіткості викладу тези порівняно з мовою-оригіналом.

Недоречно також вживати фразеологізми, зменшено-пестливі форми та слова найвищого ступеня порівняння прикметників: так, перекладена з англійської *language as a rich natural resource* фраза потребує редагування – мова як багатющий природний ресурс.

Текстам наукового стилю характерне превалювання сталих та клішованих висловів, канцеляризмів, проте помічено, що поширеною помилкою в перекладах з української мови англійською є нехтування цими нормами: фраза *стаття присвячується...* часто помилково перекладається англійською як *this paper is devoted to...* замість стилістично правильних відповідників *the article deals with.../ the paper studies...*

При перекладі творів академічного та наукового дискурсів слід пам'ятати, що в зарубіжних наукових працях склалася традиція подавати результати дослідження від першої особи однини – "я" (*in my study*), тоді як в українському науковому просторі для цієї функції задіяна перша особа множини – "ми" (*у нашому дослідженні*).

Редагування текстів академічного дискурсу на лексичному рівні стосується переважно вживання наукової термінології та кліше. Поряд із цим важливо враховувати термінологічні особливості та не зловживати термінами іншомовного походження в перекладах, за умови якщо існує власний еквівалент. Це стосується українськомовних перекладів: *an appeal to logic* – звернення до логіки, а не апеляція до логіки; *prevailing numbers* – переважна кількість замість превалююча кількість; *precision instrument* – точний прилад, а не прецизійний інструмент.

Незнання іншомовних термінів і некомпетентність веде до вживання плеоназмів у перекладах, тобто надлишкове повторення думки в межах двох сусідніх слів. Прикладами плеоназмів є словосполучення, утворені в процесі перекладу з англійської мови: *two options* – дві альтернативи замість альтернатива, *further prospects* – перспектива на майбутнє замість просто перспектива, *time* – період часу замість період, час, *develop gradually* – прогресивно розвиватися замість прогресувати або розвиватися. Плеоназми знаходимо і в перекладах з української мови: *поєднання теорії і практики* – *combining theory and practice together*, *висновок* – *final conclusion*, де підкреслені елементи є зайвими. Крім того, плеоназм може виражатися і синтаксично: *причина в тому, що* – *the reason is because...*; *зокрема, остання стаття, в якій описується...* – *in particular, the last article, it describes...* В останньому прикладі спостерігаємо подвійне вживання підмета.

У ході дослідження було встановлено, що серед помилок українськомовних перекладачів домінують ті, що спричинені мовною інтерференцією, особливо впливом російської мови: має місце буквальный переклад з урахуванням фонетико-вимовних норм української мови, не поодинокими є випадки вживання суржикових форм. У результаті інтерферентних процесів мають місце такі некоректні переклади з англійської мови: *to contrast two approaches* – співставляти замість нормативно правильного зіставляти два підходи; *the head of the department* – завідуючий кафедрою замість завідувач кафедри; *to take a leading role* – займати провідну роль замість посідати провідне місце / відігравати провідну роль; *to dwell on the problem* – зупинитися на проблемі, а треба спинитися на проблемі; *as a result* – у результаті. В останньому випадку такий переклад правильний, якщо лексема вживається на позначення результативності, в інших випадках потрібно вживати синоніми *унаслідок, у підсумку, нареши, зрештою*. Помилкове трактування терміна засвідчує приклад *different scientific fields* – різні області науки замість різні наукові сфери. Серед лексичних помилок фіксуємо такі, що виникають у результаті існування багатозначності в мові оригіналу: *the relation between concepts* – відношення між поняттями, а не відносини (дипломатичні, міжнародні).

Результати мовної інтерференції простежуються і в перекладах з української мови на англійську: словосполучення *офіційне запрошення* має відтворюватися як *formal invitation*, а не як *official invitation*; *фактичний стан справ* – *actual state of affairs*, ніяк не *factual state of affairs*.

Репрезентантами граматичних і синтаксичних перекладацьких огріхів є помилки при узгодженні (*he had nothing to wear – йому не було в чому одягнутись*), помилки при перекладі дієприкметників (*relating to the issues under consideration – що відносяться до розглядаємої проблематики* замість *питань, що розглядаються*) та помилки перекладу дієслівних форм. Варто зазначити, що для українських академічних та наукових текстів характерне використання дієслів активного стану та дієслівних форм, зазвичай безособових (на *-ся*), і здебільшого теперішнього часу, що констатують певні явища та факти, водночас для англійської мови характерне превалювання дієслів пасивного стану: *the hypothesis is put forward – висувається гіпотеза, the text is defined as – дослідники визначають текст*.

При редагуванні текстів, перекладених з української мови, було помічено зловживання прийменником *of*, особливо це стосується термінів та назв, заголовків статей: *терміни маркетингу – terminology of marketing* замість англійськомовного кластеру *marketing terminology*. Приміром, *специфіка українського перекладу назв англійськомовних книг* некоректно інтерпретована як *specifics of the Ukrainian translation of the titles of English books*.

Оскільки для інституційного дискурсу характерне переважання різнотипних складних речень, то цієї тенденції потрібно дотримуватися і в перекладі, не намагаючись спростити синтаксичну структуру висловлення, якщо це не пов'язано зі структурними особливостями мови перекладу.

У досліджуваному матеріалі трапляються поодинокі випадки некоректного для цільової країни написання дат (*27 квітня 2020 р. – 27 of April 2020* замість *27th of April 2020*) та механічні помилки.

4) проблеми фізичного представлення тексту

Редагування текстового формату передбачає редакційно-видавниче оформлення і типографіку. Цей етап редагування не менш важливий, адже верстка, тобто вибір шрифтів, розміщення тексту на площині, макет і організація є необхідною умовою публікації текстів академічного та наукового дискурсів.

Форматування тексту відповідно до вимог та наявність активних посилань – один зі складників академічної доброчесності; такий параметр вирізняє цей тип дискурсу від редагування інших типів інституційних дискурсів. Крім того, окремі види академічного та наукового дискурсів мають свої специфічні вимоги до тексту, наприклад, номер УДК для наукової статті. Чим авторитетніше наукове видання, тим здебільшого унормованішими та уніфікованішими є вимоги до технічного оформлення.

Висновки і перспективи подальших досліджень

Проведене дослідження на основі порівняльно-перекладознавчого аналізу та синтезу перекладів текстів академічного та наукового інституційного дискурсів виявило особливості перекладу та типові помилки, розуміння яких є принциповим при перекладі текстів цих жанрів. Згідно з проведеним аналізом, кількісне співвідношення допущених помилок у перекладах показало, що основними неточностями і помилками в перекладах є ті, що стосуються параметра редагування "проблеми мови і стилю": 43 % в українському перекладі та 35% в англійському. Наступною за частотністю групою параметрів оцінки якості перекладу виступають проблеми фізичного представлення тексту: 25 % помилок в українському перекладі та 24 % в англійських текстах перекладу, що дає підстави стверджувати, що технічне оформлення залишається поза увагою перекладачів, які більше концентруються на передачі сенсу / значення: у межах цього параметра налічується 19 % хиб у перекладах українською мовою та 20 % у перекладах англійською мовою. Найменш частотним параметром для українськомовних перекладів постає "проблеми змісту" – 13 %; в англійських перекладах він дещо вищий – 21 %.

Перспектива дослідження полягає в розробленні класифікації помилок і мовних недоліків при перекладах текстів академічного та наукового підвидів інституційного дискурсу, якою

можна послуговуватися в навчанні студентів-перекладачів для забезпечення якості перекладів цих жанрів і покращення якості підготовки фахівців із надання лінгвістичних послуг.

ЛІТЕРАТУРА

- Бондаренко, О. (2018). Оцінка якості перекладу: дидактичний та галузевий підходи. *Актуальні проблеми романо-германської філології та прикладної лінгвістики*, 1(15), 47-49.
- Гохман, К. Є. (2018). Академічний дискурс у системі інституційних дискурсів. *Науковий вісник ПНПУ ім. К. Д. Ушинського*, 26, 37-46.
- Партико, З. В. (2020). *Основи редагування* (3-тє вид., переробл. і допов.). Київ: Ліра-К.
- Тимошик, М. С. (2019). *Основи редагування*. Київ: Наша культура і наука.
- Щербина, С. М. (2018). Дефініційні зони перетину понять "науковий дискурс" і "академічний дискурс". *Соціально-гуманітарний вісник*, 20-21, 67-70.
- Hyland, K. (2009). *Academic Discourse: English in a Global Context*. London: Continuum.
- Jakobsen, L. A. (2019). Moving Translation, Revision, and Post-editing Boundaries. In H. V. Dam, M. N. Brügger, & K. K. Zethsen (Eds.), *Moving Boundaries in Translation Studies* (pp. 64-80). Routledge.
- Koponen, M., Mossop, B., S. Robert, I., & Scocchera, G. (Eds.). (2021). *Translation Revision and Post-editing: Industry Practices and Cognitive Processes*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge. doi: <https://doi.org/10.4324/9781003096962>
- Lee, H. (2006). Révision: définitions et paramètres. *Meta*, 51(2), 410-419. <https://doi.org/10.7202/013265ar>
- Mossop, B. (2019). *Revising and Editing for Translators* (4th ed.). Routledge.
- Parra-Galiano, S. (2016). Translation revision: fundamental methodological aspects and effectiveness of the EN 15038:2006 for translation quality assurance. In J. Zehnalova, O. Molnar, & M. Kubanek (Eds.), *Interchange between Languages and Cultures: The Quest for Quality. Olomouc Modern Language Series*, 5 (pp. 39-52). Olomouc: Palacký University Olomouc.
- Robert, I. S., Ureel, J. J., Remael, A., & Rigouts Terryn, A. (2018). Conceptualizing translation revision competence: a pilot study on the 'fairness and tolerance' attitudinal component. *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, 26(1), 2-23. doi: 10.1080/0907676X.2017.1330894
- Scocchera, G. (2015). Computer-based collaborative revision as a virtual lab of editorial/literary translation genetics. *Linguistica Antverpiensia, New Series: Themes in Translation Studies*, 14, 168-199.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

- Beare, K. (2017). *Launching a New Product – Idioms in Context*. Retrieved March 17, from <https://www.thoughtco.com/launching-a-new-product-idioms-in-context-4058146>
- Hurskainen A. (2008). SALAMA Dictionary Compiler – A Method for Corpus-Based Dictionary Compilation. *Technical Reports in Language Technology*, 2, 1-19.
- Konieczna, E. (2020). From extra-grammatical to expressive morphology: Pragmatic effect of metaphorical, metonymic, and metaphonymic blends. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, V(2), 53-87.
- Krynica, R.L.G. (2013). Polyglot Europe: Johnson: Managing Babel. *The Economist*. Retrieved September 10, from <https://www.economist.com/prospero/2013/09/10/johnson-managing-babel>

REFERENCES

- Bondarenko, O. (2018). Otsinka yakosti perekladu: dydaktychnyj ta haluzevyj pidkhody. *Aktual'ni problemy romano-hermans'koi filolohii ta prykladnoi linhvistyky*, 1(15), 47-49.
- Hokhman, K. Ye. (2018). Akademichnyj dyskurs u systemi instyutysijnykh dyskursiv. *Naukovyj visnyk PNPV im. K.D. Ushyns'koho*, 26, 37-46.

- Partyko, Z. V. (2020). *Osnovy redahuvannia* (3-tie vyd., pererobl. i dopov.). Kyiv: Lira-K.
- Tymoshyk, M. S. (2019). *Osnovy redahuvannia*. Kyiv: Nasha kul'tura i nauka.
- Scherbyna, S. M. (2018). Definitisijni zony peretynu poniat' "naukovyj dyskurs" i "akademichnyj dyskurs". *Sotsial'no-humanitarnyj visnyk*, 20-21, 67-70.
- Hyland, K. (2009). *Academic Discourse: English in a Global Context*. London: Continuum.
- Jakobsen, L. A. (2019). Moving Translation, Revision, and Post-editing Boundaries. In H. V. Dam, M. N. Brugger, & K. K. Zethsen (Eds.), *Moving Boundaries in Translation Studies* (pp. 64-80). Routledge.
- Koponen, M., Mossop, B., S. Robert, I., & Scocchera, G. (Eds.). (2021). *Translation Revision and Post-editing: Industry Practices and Cognitive Processes*. Abingdon, Oxon; New York, NY: Routledge. doi: <https://doi.org/10.4324/9781003096962>
- Lee, H. (2006). Révision: définitions et paramètres. *Meta*, 51(2), 410-419. <https://doi.org/10.7202/013265ar>
- Mossop, B. (2019). *Revising and Editing for Translators* (4th ed.). Routledge.
- Parra-Galiano, S. (2016). Translation revision: fundamental methodological aspects and effectiveness of the EN 15038:2006 for translation quality assurance. In J. Zehnalova, O. Molnar, & M. Kubanek (Eds.), *Interchange between Languages and Cultures: The Quest for Quality. Olomouc Modern Language Series*, 5 (pp. 39-52). Olomouc: Palacký University Olomouc.
- Robert, I. S., Ureel, J. J., Remael, A., & Rigouts Terryn, A. (2018). Conceptualizing translation revision competence: a pilot study on the 'fairness and tolerance' attitudinal component. *Perspectives: Studies in Translation Theory and Practice*, 26(1), 2-23. Doi: 10.1080/0907676X.2017.1330894
- Scocchera, G. (2015). Computer-based collaborative revision as a virtual lab of editorial/literary translation genetics. *Linguistica Antverpiensia, New Series: Themes in Translation Studies*, 14, 168-199.

DZHERELA ILYSTRATYVNOHO MATERIALY

- Beare, K. (2017). *Launching a New Product – Idioms in Context*. Retrieved March 17, from <https://www.thoughtco.com/launching-a-new-product-idioms-in-context-4058146>
- Hurskainen A. (2008). SALAMA Dictionary Compiler – A Method for Corpus-Based Dictionary Compilation. *Technical Reports in Language Technology*, 2, 1-19.
- Konieczna, E. (2020). From extra-grammatical to expressive morphology: Pragmatic effect of metaphorical, metonymic, and metaphonymic blends. *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*, V(2), 53-87.
- Krynica, R.L.G. (2013). Polyglot Europe: Johnson: Managing Babel. *The Economist*. Retrieved September 10, from <https://www.economist.com/prospero/2013/09/10/johnson-managing-babel>

Дата надходження до редакції 24.05.2021

Ухвалено до друку 14.06.2021

Відомості про автора

<p>Никитченко Катерина Петрівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської і німецької філології та перекладу імені проф. І.В. Корунця, Київський національний лінгвістичний університет e-mails: furseal901@gmail.com kateryna.nykytchenko@knlu.edu.ua</p>		<p>Сфера наукових інтересів зіставна лексикологія, словотворення, когнітивна лінгвістика, постмодерністський художній текст</p>
---	---	--